

A KÚRIA mint felülvizsgálati bíróság

Pfv. III. 20. 485/2014/4. szám

A Kúria a dr. Barta Béla ügyvéd által képviselt I.r. és II.r. felpereseknek a dr. Bányai Gábor ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Fővárosi Törvényszék előtt 36.P.26.106/2009. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.20.668/2013/5. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperesek részéről 63. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott részét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 nap alatt fizessenek meg az alperesnek 80.000 (nyolcvanezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, és térítsenek meg az államnak külön felhívásra 415.000 (négy száz tizenöt ezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperesek a keresetükben a 2008. január 14. napján elszenvedett közlekedési balesettel összefüggő vagyoni és nem vagyoni károkat érvényesítették a balesetet okozó gépkocsi kötelező felelősségbiztosítójával szemben.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, vitatta az egyes kárigények jogalapját és összecszerűségét is.

Az elsőfokú bíróság a keresetnek túlnyomórészt helyt adó ítéletében nem vagyoni és vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezte az alperest. Megállapította, hogy a felperesek nem mindennapi balesetet szenvedtek, amikor néhány perc eltéréssel két káresemény történt a sérelmükre; az első káresemény az I.r. felperes tulajdonát képező gépjárművet károsította, míg a második káresemény a II.r. felperes személyi sérülését okozta. Az I.r. felperes és két gyermeke, köztük a II.r. felperes, a káresetben sérült gépkocsi mellett álltak, amikor a feljük közeledő jármű elütötte a II.r. felperest, ezt látva az I.r. felperes eszméletét veszítette. Megállapította az elsőfokú ítélet az indokolásában, hogy mindkét felperesnél pszichés megbetegedés alakult ki a balesettel okozati összefüggésben. Az I.r. felperesnél poszttraumás stressz-zavar és agorafóbiával szövődött pánik-zavar alakult ki, amely az életminőségét, a baleset előtti életvitelét elnehezítette, a balesetet követően folyamatosan gyógyszeres kezelés alatt is állt. A II.r. felperesnél a balesettel okozati összefüggésben vizelési panaszok jelentkeztek, a közlekedésben és zárt helyiségben szorongóvá vált. Mindkét felperes esetében a pszichikai állapotnak a balesettel való okozati összefüggését megállapította és az összes körülményt, a balesetkori ár- és értékviszonyokat és a bírósági gyakorlatot is figyelembe véve az I.r.

felperes részére 4.000.000 forint, a II.r. felperes részére 2.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezte az alperest. Az I.r. felperes balesetben sérült ingóságai körében 37.000 forint kártérítést látott megállapíthatónak (mobiltelefon, bunda, bőrcsizma), míg a II.r. felperes részére - ágyak, matracok károsodása miatt - 150.000 forintban határozta meg az alperes fizetési kötelezettségét; 2005., 2006., 2008-ban vásárolt ágy pótlási értékét tartott elfogadhatónak, míg 2008-tól az I.r. felperes kárenyhítési kötelezettségére figyelemmel - már fel lehettek készülve az ágybavizelés problémára - felpereseknek kell viselni a költségeket.

Az alperes fellebbezése és a felperesek csatlakozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel meg nem támadott részét nem érintette, fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatta és az I.r. felperesnek járó kártérítést 1.037.000 forintra, a II.r. felperesnek járó kártérítést 1.000.000 forintra és annak késedelmi kamataira leszállította. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Megállapította az ítélet indokolásában, hogy a felpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy az I.r. felperes előadása szerint a saját és a II.r. felperes pszichés állapotának romlása a perbeli balesettel okozati összefüggésben következett be. A rendelkezésre álló iratok szerint az I.r. felperes nem járult hozzá a perbeli balesetet megelőzően keletkezett orvosi iratok beszerzéséhez, így a perben kirendelt igazságügyi orvosszakértő a balesetet megelőző orvosi adatok hiányában tudott csak véleményt adni, mind az I.r., mind a II.r. felperes egészségügyi, pszichés állapotáról. Az előzményi orvosi adatok hiányából eredő bizonyítatlanság, bizonytalanság, kétség a Pp. 3. § (3) bekezdésben foglaltakra is figyelemmel a felperesek terhére esett. A kiegészített igazságügyi orvosszakértői vélemény erre figyelemmel volt értékelhető; az I.r. felperes alapszemélyisége, személyiség szerkezete már a perbeli baleset előtt is hordozta a balesetet követően megállapított betegségek lehetőségét és igen nagy valószínűséggel a pszichés zavarok tünetei már enyhébb formában megjelentek, emiatt azonban kezelésben nem részesült. A perbeli baleset során átélt események, mint állapotrosszabbító tényezők az I.r. felperesnél poszttraumás stressz-zavar kialakulásához vezettek, illetve szorongásos, fóbiás tüneteket reaktiváltak, az I.r. felperes pszichés állapotát rosszabbította a perbeli baleset. Nem nyert bizonyítást az sem, hogy az I.r. felperes a baleset óta már nem tud vezetni gépkocsit; az alperes felhívására 2010-ben készült megfigyelési adatok és az azt végző tanú vallomása cáfolta az I.r. felperes állításait. Egyéb konkrét orvosi adat hiányában nem bizonyított, hogy az I.r. felperes által állított közlekedési fóbia a perbeli balesettel okozati összefüggésben alakult ki és emiatt nem tud vezetni. A perbeli baleset az I.r. felperes pszichés állapotát rosszabbító tényezőként volt figyelembe vehető és a lelki megterhelés (látta a kiskorú gyermeke gépjárművel való elütését) alapozza meg az I.r. felperes nem vagyoni kárigényét, az összecszerűség mérlegelésénél kizárólag az ezzel okozati összefüggésben fennálló életvezetési hátrányok voltak értékelhetőek. A II.r. felperesnél az elütés ténye lelki megterhelést jelentett, ez megalapozza a nem vagyoni kárigényét. Nem nyert bizonyítást azonban az, hogy a II.r. felperes ágybavizelése a balesettel okozati összefüggésben alakult ki; a balesetet megelőző orvosi iratok nem kerültek csatolásra (az I.r. felperes e vonatkozásban sem adta meg az orvosi titoktartás alóli felmentést). Orvosi és egyéb adatok hiányában nem állapítható meg, hogy a perbeli balesetet követően folyamatosan, illetve milyen időszakonként, milyen gyakorisággal jelentkezett e probléma. A baleset után több mint 8 hónappal később került orvos által leírásra az I.r. felperes elmondása alapján a II.r. felperes ágybavizelése. Ezért egyéb adat hiányában nem lehetett kétséget kizáróan megállapítani, hogy a II.r. felperes ágybavizelése a perbeli balesettel okozati összefüggésben állt elő, ezért azt a nem vagyoni kárát megalapozó tényként nem is lehetett figyelembe venni. A balesettel összefüggő lelki megterhelése, stressz-reakció, másfél évnél hosszabb időtartamban nem bizonyított iskolai viselkedési zavarok voltak tényként megállapíthatóak, amelyek megalapozzák a II.r. felperes nem vagyoni kárigényét. A II.r. felperes vagyoni kárai (az ágybavizeléssel összefüggésben tönkrement ágyak, matracok), az okozati összefüggés bizonyítottsága hiányában nem volt alapos.

A jogerős ítélet ellen a felperesek nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet és abban elsődlegesen annak részbeni hatályon kívül helyezését és új határozat meghozatalát, az elsőfokú ítélet helybenhagyásával, másodlagosan pedig az elsőfokú, vagy másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára kérték utasítani. Mindkét felperes a nem vagyoni kártérítés felemelését kérte az elsőfokú bíróság által megállapított mértékre. Arra hivatkoztak, hogy a másodfokú bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdésének sérelmével hozta meg a döntését, a bizonyítékokat nem a maguk összességében értékelte és a perben rendelkezésre álló adatokkal ellentétes megállapítást tett, amikor megállapította, hogy az I.r. felperes szavahihetősége megdőlt és a kialakult közlekedési főbia nincs okozati összefüggésben a perbeli balesettel. A II.r. felperesnél az ágybavizelés a baleset előtt nem jelentkezett, a kiegészített szakértői vélemény nagy valószínűséggel megállapította a balesettel való okozati összefüggését, ezért az előzményi orvosi iratok beszerzése nem volt indokolt, ennek hiányában sem vonható le a rendelkezésre álló tanúvallomások alapján olyan következtetés, hogy a nem vagyoni kárt megalapozó tényként ez nem vehető figyelembe.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte.

A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (2) bekezdése alapján csak a felülvizsgálattal támadott részében és a Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján abban a körben vizsgálta, hogy a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felülvizsgálati eljárásban az alperesnek a biztosítottja által okozott kárért való helytállási kötelezettsége nem volt vitás és az sem, hogy a Ptk. 355. §-ának (1) bekezdése alapján meg kell térítenie a felpereseknek a balesettel okozott vagyoni és nem vagyoni kárait a Ptk. 355. §-ának (4) bekezdése szerinti mértékben.

A felülvizsgálati kérelem lényegében a jogerős ítéletben a bizonyítékok értékelése alapján megállapított tényállást vitatja és emiatt a határozatot megalapozatlannak tartja. Ez alapja lehet a felülvizsgálati kérelem előterjesztésének, megalapozatlanságról azonban csak akkor lehet szó, ha a tényállás feltáratlan maradt, vagy a megállapított tényállás iratellenes megállapítást tartalmaz, illetőleg a bizonyítékok okszerűtlen, logikátlan értékelésén alapul. Az adott esetben a bíróság az alperes helytállási kötelezettségének elbírálásához szükséges körben a bizonyítást lefolytatta, a rendelkezésre álló bizonyítékokat mindkét bíróság mérlegelte. A Pp. 253. §-ának (3) bekezdésében biztosított revíziós jogkör a másodfokú bíróság számára - a fellebbezés és az ellenkérelem korlátai között - lehetővé tette a bizonyítékok önálló értékelését, eltérő következtetés levonását. Magában foglalja azt a lehetőséget is, hogy - különösen a kizárólag mérlegeléssel megállapítható nem vagyoni kártérítés esetében - újra mérlegre tegye mindazokat a sérelmeket és hátrányokat, amelyeket az elsőfokú bíróság is értékelt. Az adott esetben a másodfokú bíróság, helyesen döntő jelentőséget tulajdonított annak, hogy az I.r. felperes nem járult hozzá a perbeli balesetet megelőzően keletkezett orvosi iratok beszerzéséhez, a háziorvosi betegkarton kiadásához, így a perben kirendelt igazságügyi orvosszakértő a balesetet megelőzően keletkezett orvosi adatok hiányában tudott csak véleményt adni, mind az I.r., mind a II.r. felperes egészségügyi, pszichés állapotára vonatkozóan. Helyesen állapította meg a jogerős ítélet, hogy miután vitás volt a felperesek által érvényesített vagyoni és nem vagyoni károk perbeli balesettel való okozati összefüggése, illetve azok mértéke, ezek kétséget kizáró bizonyítása a Pp. 164. § (1) bekezdésére figyelemmel a kárukat állító felpereseket terhelte. Helytállón állapította meg a jogerős ítélet, hogy az előzményi orvosi adatok hiányából eredő bizonyítatlanság, illetve bizonytalanság a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel a felperesek terhére esett és a kirendelt igazságügyi

orvosszakértő véleménye, annak kiegészítésével, erre figyelemmel volt értékelhető. Nem okszerűtlen a másodfokú bíróság megállapítása az alperes által az elsőfokú eljárásban becsatolt bizonyítékai mérlegelését illetően, hogy nem bizonyított; az I.r. felperes által állított közlekedési fóbia a perbeli balesettel okozati összefüggésben alakult ki, és emiatt nem tud, nem képes gépjárművet vezetni. Helyesen állapította meg a jogerős ítélet, hogy az I.r. felperes nem vagyoni hátrányát az alapítja meg, hogy látta a kiskorú gyermekének gépjármű általi elütését, amelynek következtében eszméletét is elvesztette, illetve ez az átélt esemény mint állapotrosszabbító tényező, nála poszttraumás stressz-zavar kialakulásához vezetett, illetve szorongásos, fóbiás tüneteket reaktivált. A perbeli baleset az I.r. felperes pszichés állapotát rosszabbító tényezőként volt figyelembe vehető, figyelemmel a kiegészített igazságügyi elmeorvos szakértői vélemény megállapítására; az I.r. felperes alapszemélyisége, személyiségszerkezete már a perbeli baleset előtt is hordozta a balesetet követően megállapított betegségek lehetőségét, és igen nagy valószínűséggel a pszichés zavarok tünetei már enyhébb formában korábban megjelentek. Éppen emiatt, ennek tisztázása érdekében lett volna jelentősége az I.r. felperes baleset előtti egészségi állapotát igazoló orvosi iratoknak.

Helyesen állapította meg a jogerős ítélet a II.r. felperes esetében, hogy nem nyert kétséget kizáróan bizonyítást; az ágybavizelés a balesettel okozati összefüggésben alakult ki. A másodfokú bíróság helytállóan tulajdonított jelentőséget annak e körben, hogy a II.r. felperes perbeli balesetét megelőzően keletkezett orvosi iratai nem kerültek becsatolásra, mert az I.r. felperes e vonatkozásban sem adta meg az orvosi titoktartás alóli felmentést. A perben rendelkezésre álló bizonyítékok alapján helyesen állapította meg a jogerős ítélet, hogy orvosi és egyéb adatok hiányában nem állapítható meg, hogy a perbeli balesetet követően milyen időszakonként, milyen gyakorisággal jelentkezett a II.r. felperesnél az ágybavizelés, és a balesetet követően csak több hónappal később került orvos által leírásra az ágybavizelés ténye, ekkor is az I.r. felperes elmondása alapján. Bizonyítottság hiányában a II.r. felperes nem vagyoni kárát megalapozó tényként az ágybavizelés nem volt figyelembe vehető, ahogy az akut stressz-reakció is szakértőileg igazolhatóan a baleset után egy hónappal már lezajlott és 2010. évre vonatkozó iskolai vélemény sem támasztja alá az ezt követő időben a II.r. felperes magatartászavarát. A perbeli balesettel való okozati összefüggés hiányában helyesen utasította el a másodfokú bíróság a II.r. felperes vagyoni kárigényét is.

A jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő, ezért a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül hozott határozatával, a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése folytán alkalmazott Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felpereseket az alperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére, míg a felülvizsgálati illeték viselésére vonatkozó rendelkezés a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2014. június 18.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Almásy Mária s.k. előadó bíró, Dr. Udvary Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

kúriai tisztviselő
HM